

Occupational Safety

עונת הקריסות – האם ניתן להיערך מראש?

בעת האחרונה אנו עדים לעלייה משמעותית בדיווחים על בנייני מגורים המצויים בסכנת קריסה. מספר הפניות לרשויות המקומיות, בשל חשש הדיירים להתמוטטות הבניין, עלה בצורה ניכרת לאור שורת פרסומים שנשאו את הכותרת "סכנת התמוטטות מיידית". כך למשל, בחודש שעבר הוחלט להרוס בצורה מבוקרת בניין ברחוב ביאליק ברמת גן, זמן קצר לאחר מכן קרס בניין בחולון שפונה רק יום קודם לכן מדייריו, ומעל כולם מתנוסס אסון קריסת הבניין בסרפסייד, מחוז מיאמי, ארה"ב, שהתרחש ביוני האחרון ובו נהרגו כ-98 בני אדם.

הנושא של קריסות בניינים או מרפסות מעלה שורת שאלות משפטיות, ובהן, **סוגיה ממונית** בנוגע לאחריות של קבלנים על עבודת הבנייה שביצעו. ניתן לראות דוגמה לכך בסעיף 4 לחוק המכר (דירות), תשל"ג-1973 המטיל אחריות על הקבלן בכל הנוגע לבעיות של יציבות ובריאות הבניין **ללא מגבלת זמן**. יתרה מכך, במידה שירצה הקבלן להתמודד עם טענות בקשר עם ליקויים אלה, נטל ההוכחה רובץ על כתפיו במשך תקופה של כעשרים שנים, ועליו להוכיח שהליקויים לא נגרמו כתוצאה מביצועיו.

בנוסף לסוגיה הממונית, עולה גם שאלת **האחריות הפלילית** במקרים של חבלה או מוות של אדם שנגרמו כתוצאה מקריסת בניין. שאלה זו נדונה בבית המשפט בין היתר בפרשת ורסאי הידועה, שם קרסה רצפה באולם אירועים וגרמה למותם של 23 ממשתתפי האירוע. בית המשפט גזר עונשי מאסר על בעלי אולמות ורסאי, כמו גם על המהנדסים שהשתתפו בתכנון הבניין, וזאת בשל שימוש בטכניקת "פל-קל" ליציקת תקרות שלא אושרה בתקן הישראלי. בהקשר זה חשוב להזכיר, כי לאור הרפורמה שנעשתה בעבירות ההמתה לא מכבר, בהחלט ייתכן כי במקרים המתאימים כיום, ייחשבו מקרים כאמור כ"המתה בקלות דעת", עבירה שבצידה 12 שנות מאסר.

על מנת להאשים קבלן בשל גרימת חבלה או מוות ברשלנות בשל קריסת בניין, ככלל יש להוכיח רשלנות של הקבלן בבנייה וכן קשר סיבתי בין הרשלנות לבין קריסת הבניין. רשלנות תוכח, בין היתר, במקרים של שימוש במוצרים פגומים, במוצרים שאינם בעלי תו תקן ישראלי, או בפרקטיקה של בנייה שלא אושרה במכון התקנים הישראלי. לאחר שהוכחה הרשלנות, יש להוכיח שהקריסה הינה תוצאה של הפעולה הרשלנית. אם קיימת סיבה נוספת לקריסת הבניין, כדוגמת עומס מעל המותר, עליה להיות חזקה דיו כדי לנתק את הקשר הסיבתי מחמת הרשלנות.

זהו גם המקום לציין שאף על פי שבשנים האחרונות נעשו מאמצים להגברת פעולות האכיפה והרגולציה בנושא הבטיחות בעבודה, בסוף חודש ספטמבר האחרון נהרג ההרוג ה-50 (!) לשנת 2021 מתאונת עבודה. נתון זה מדאיג במיוחד בשל העלייה הדרסטית של כ-51% במספר המתים מתאונות עבודה השנה ביחס למתים בשנים הקודמות, וזאת עוד בטרם הסתיימה השנה.

בעקבות ריבוי מקרי המוות מתאונות עבודה, גורמים בענף התעשייה קוראים לכנסת, שפתחה לאחרונה את מושב החורף, לקדם את נושא הבטיחות בעבודה ולשפר את תנאי הבטיחות במקומות העבודה בישראל, בין היתר על ידי הגדלת משאבי האכיפה לרשויות הייעודיות לכך והגדלת אפקט ההרתעה כנגד קבלנים המפרים את הוראות הבטיחות.

לאור האמור, אנו צופים שמגמת הגברת האכיפה ויצירת ההרתעה על ידי הרשויות תוסיף ותגבר, ומשום כך אנו ממליצים לנקוט בפעולות מונעות ומגדרות סיכון בכדי לצמצם סיכונים עתידיים.

כחלק מהתמחותנו בתחום הבטיחות בעבודה, אנו במשרד גורניצקי נשמח ללוות חברות בבניית תכניות אכיפה וגיבוש הנחיות פנימיות לצורך עמידה בקווים המנחים של דרישות החוק והפסיקה, לייעץ ולייצג תאגידים ונושאי משרה בכל שלבי ההליכים הפיליליים והמנהליים וכמובן לסייע בהקשר היומיומי של עיצוב ההתקשרויות באופן שיאפשר הגנה מקסימלית לתאגיד ולנושאי המשרה בו.

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה בנושא.

מאי גלנטי
עורכת דין

Mayga@Gornitzky.com

הילה שמעון
שותפה

hilas@gornitzky.com

ארז הראל
שותף

harel@gornitzky.com

גורניצקי

עדכון זה נועד לספק מידע כללי ותמציתי בלבד. הוא אינו מהווה ניתוח מלא או שלם של הסוגיות הנידונות, אינו מהווה חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו.